

אלה תולדות – אבות ותולדות

1. בראשית פרק כה

ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם אבינו את רבקה בת בתואל הארמי מפדן ארם אחות לבן הארמי לו לאשה: ויצחק יצחק ליקח לג'כח אשתו כי עסקה הוא ויעתר לו יצחק נפתח רבקה אשתו: ויתרצו הזנים בקרבה ותאמר אם פן למה זה אנכי נפלד לר'ש את יצחק: ויאמר יצחק לה שני גוים בבטןך ושני לאמים ממעיך יפדו ולאם מלאם יאמץ ונב יצבד צעיר: וימלאו זמיה ללדת והנה תומם בבטנה: ויצא הראשון אדמוני פלו פאדחת שער ונקראו שמו עשו: ואחרי כן יצא אחיו יעקב אקנת בעקב עשו ונקרא שמו יעקב ויצחק בן ששים שנה בלדת אתם: ויגדלו הסערים ויהי עשו איש ידע ציד איש שדה ויעקב איש תם ישב אקלים:

2. כתר יהונתן

ואלה תולדות יצחק בן אברהם ומן בגלל שהיה דיוקנו של יצחק זומה לדיוקנו של אברהם היו בני אדם אומרים באמת אברהם הוליד את יצחק:

3. רש"י שם

אברהם הוליד את יצחק - על מי שכתב הכתוב יצחק בן אברהם הוזקק לומר אברהם הוליד את יצחק, לפי שהיו ליצני הדור אומרים מאבימלך נתעברה שרה, שתרי כמה שנים שהתת עם אברהם ולא נתעברה הימנו, מה עשה הקבי"ה, צר קלסתר פניו של יצחק זומה לאברהם, והעידו הכל אברהם הוליד את יצחק, והוה שכתב כאן יצחק בן אברהם היה, שהרי עדות יש שאברהם הוליד את יצחק:

4. בבא מציעא דף מן עמוד א

אמר רבי לוי: אותו היום שגמל אברהם את יצחק בנו עשה סעודה גדולה, היו כל אומות העולם מרגנים ואומרים: ראייתם זקן וזקנה שהביאו אסופי מן השוק ואומרים: בנינו הוא, ולא עוד אלא שעושיין משתה גדול לחעמיד דבריהם! מה עשה אברהם אבינו - הלך וזימן כל גדולי הדור, ושרה אמנו זימנה את נשותיהם, וכל אחת ואחת הביאה בנה עמה ומניקתה לא הביאה, ונעשה נס בשרת אמנו ונפתחו דדיה כשני מעיינות, והניקה את כולן. ועדיין היו מרגנים ואומרים: אם שרה הבת תשעים שנה תלד, אברהם בן מאה שנה יוליד: מיד נהפך קלסתר פנים של יצחק ונדמה לאברהם. פתחו כולם ואמרו אברהם הוליד את יצחק.

5. סנהדרין דף צא עמוד א

ושבו פעם אחת באו בני ישמעאל ובני קטורה לדון עם ישראל לפני אלכסנדרוס מוקדון. אמרו לו: ארץ כנען שלנו ושלכם, דכתיב ואלה תולדות יצחק בן אברהם, וכתיב ואלה תולדות יצחק בן אברהם. אמר להן גביתא בן פסיסא לחכמים: תנו לי רשות ואלך ואזון עמהם לפני אלכסנדרוס מוקדון. אם ינצחוני - אמרו הדיוט שכנו נצחתם, ואם אני אנצח אותם, אמרו להם: תורת משה רבינו נצחתכם: נתנו לו רשות, הלך ודן עמהן. אמר להם: מהיכן אתם מביאין ראייה? - אמרו לו: מן התורה. - אמר להן: אף אני לא הביא ראייה אלא מן התורה, שנאמר ויתן אברהם את כל אשר לו ליצחק ולבני הפילגשים אשר לאברהם נתן אברהם מתנת. אב שנתן אגטין לבניו בחייו, ושיגר זה מעל זה, כלום יש לזה על זה כלום? מאי מתנות? אמר רבי ירמיה בר אבא: מלמד שמסר להם שם טומאה.

6. בראשית רבה פרשה טג

אברם נקרא אברהם, יצחק נקרא אברהם, דכתיב ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם, יעקב נקרא שמו ישראל דכתיב לא יעקב יאמר עוד שמך כי אם ישראל, יצחק נקרא שמו ישראל, דכתיב ואלה שמות בני ישראל הבאים מצרימה את יעקב, אברהם נקרא ישראל, רבי נתן אמר מילתא עמיקתא היא

7. ריקנאטי שם

(יט) ואלה תולדות יצחק בן אברהם אברהם הוליד את יצחק. כבר הודעתוך כי ראוי היה יצחק לצאת מאברהם כי הוא אש ממים. ואמר רבותינו זכרונם לברכה [ספר יצירה] המים הרז וילדו אפילה:

8. שבת דף פט עמוד ב

אמר רבי שמואל בר נחמני אמר רבי יונתן: מאי דכתיב כי אתה אבינו כי אברהם לא ידענו וישראל לא יכירנו אתה הי אבינו גואלנו מעולם שמך.
לעתיד לבא יאמר לו הקדוש ברוך הוא לאברהם: בניך חטאו לי. אמר לפניו: רבונו של עולם - ימחו על קדושת שמך.
אמר: אימר ליה ליעקב דהוה ליה צער גידול בנים, אפשר דבעי רחמי עליהו. אמר ליה: בניך חטאו. - אמר לפניו: רבונו של עולם, ימחו על קדושת שמך. - אמר: לא בסבי טעמא, ולא בדרדקי עצה.
אמר לו ליצחק: בניך חטאו לי. - אמר לפניו: רבונו של עולם, בני ולא בניך? בשעה שחקדימו לפניך נעשה לנשמע, קראת להם בני בכורי, עכשיו בני ולא בניך? ועוד, כמה חטאו? כמה שנותן של אדם - שבעים שנה. דל עשרין דלא ענשת עליהו - פשו להו חמשיך. דל עשרין וחמשה דלילותא - פשו להו עשרין וחמשה. דל תרתי סרי ופלגא, דצלוי ומיכל ודבית הכסא - פשו להו תרתי סרי ופלגא. אם אתה סובל את כולם - מוטב, ואם לאו - פלגא עלי ופלגא עליך. ואם תמצא לומר כולם עלי - הא קריבית נפשי קמך. פתחו ואמרו: אתה אבינו. אמר להם יצחק: עד שאתם מקלסין לי - קלסו להקדוש ברוך הוא, ומחוי להו יצחק הקדוש ברוך הוא בעינייהו. מיד נשאו עיניהם למרום ואומרים אתה הי אבינו גואלנו מעולם שמך.

9. אגרת תקנה

דע הדור"ג, ששני דברים עקריים ישנם שהם יתד בונים קדושת-ישראל וההתקשרות האלהית עמהם. הא' הוא סגולה, כלומר טבע הקדושה שבנשמת ישראל מירושת אבות, כאמור: "לא בצדקות וגו'" "ד' באבותיך חשק די לאהבה אותם ויבחר בזרעם אחיהם", "והייתם לי סגולה מכל העמים"; והסגולה היא כל קדוש פנימי מונח בטבע-הנפש ברצון די, כמו טבע כל דבר מהמציאות, שאי-אפשר לו להשתנות כלל, וכי הוא אמר ויהי, "ויצמידם לעד לעולם". והב' הוא ענין-בחירה, זה תלוי במעשה חטוב ובתלמוד-תורה. החלק של הסגולה הוא הרבה, באין ערוך כלל, יותר גדול מקדוש מהחלק התלוי בבחירה

10. ספר אור זרוע ח"ג פסקי בבא קמא סימן פח

דתן ר"ש בן יוחי אומר קברי עכו"מי אינם מטמאין שטאי ואתנה צאן מרעיתי אדם. אתם קרוים אדם ואין עכו"מי קרוים אדם

11. ילקוט שמעוני תורה פרשת נעבים רמז תתקמ

מפני מה הכותיים מזוהמין, מפני שלא עמדו על הר סיני, שבשעה שבא נחש על חוה הטיל בה זיהמא ישראל שנמדו על הר סיני פסקה זוהמתן וכו', וגרים מאי אייל אע"ג דאינהו לא הוו מזלייהו הוו דכתיב כי את אשר ישנו פה ואת אשר איננו פה עמנו,

12. אוצר המדרשים

הר חורב שממנו יצאה חורבה לעולם שנאמר והגוים חרוב יחרבו (ישעיה ט"ז) מהר חורב

13. אגרת תקנה

ובדרך כללות מטרו לנו חז"ל סימנין על-זה. והמינים והכופרים ע"פ רוב אבדו גם את הסגולה הפנימית, ומדה זו נוהגת ברוב הדורות, אבל דור של עקבא-דמשיחא הם יוצאים מכלל זה, שהם כדברי תקוני זוהר "טוב מלגאו וביש מלברי". והם "חמורו של משיח" שנאמר עליו "עני ורוכב על חמור", והכונה: כמו חמור, שמבחוץ יש בו שני סימני-טומאה, אי"כ הטומאה בולטת בו יותר מבחזיר וגמל וכיו"ב, שיש בהם סימן-טהרה אחד עכ"פ, ומי"מ יש בו בפנימיותו ענין-קדושה ג"כ, שהרי הוא קדוש בבכורה, וענין מה שהתורה אמרה ע"ז שם "קדש לי" הוא גדול מאד מאד. וכן הן הנשמות של אותם שהסגולה הישראלית לבדה מתגלה בהם בעקבא-דמשיחא, ולהם יש תרופה, אע"פ שיש בהם סרחון גדול, וחושך רב וכבד מאד. אמר ע"ז רב יוסף: "ייתי ואזכני דאיתיב בטולא דכופיתא דחמדיה", ורב יוסף היה דרכו להביט על הפנימיות...